

informerer

No 5 - 2014

Fall mot sluk i våtrom

Del 4: Planlegging av golv med flere sluk

Av Arne Nesje,
Sekretariatsleder i Byggkeramikkforeningen

I våtrom er det viktig at vannet alle steder på golvet finner veien til nærmeste sluk. Fallreglene i TEK 10 kombinert med store fliser krever god planlegging. Artikkelen gir retningslinjer for fall der hvor det benyttes flere sluk.

Figur 1. Mange bad har behov for flere sluk, f.eks. i dusjsone og under badekar

Dette sier byggereglene om fall på våtromsgolv

DIBKs regelverk i TEK 10 pkt. 13.20 beskriver at lekkasjevann skal kunne renne til sluk fra ethvert sted i våtrommet. Dette medfører at det i de fleste tilfeller må være fall til sluk på hele gulvet. I veiledningen presiseres valg mellom to alternativer:

1. Tilfredsstillende fall vil være 1:50 minimum 0,8 m ut fra sluket såfremt dusjen er over sluket. Hvis dusjen ikke er over sluket, må det også være fall 1:50 fra og med dusjens nedslagsfelt og til sluket.
2. Det må være fall mot sluk på hele gulvet, minimum 1:100. Fallet må være jevnt fordelt i rommet, men kan med fordel økes i dusjsonen.

Planlegging av fall i rom med flere sluk.

Er det flere sluk i rommet er hovedsluket som ofte er plassert i dusjsonen. Bisluket (også kalt hjelpe- eller sekundærsluket) har andre funksjoner f.eks. avløp fra badekar eller ta opp vann som ikke naturlig vil renne til hovedsluket. Det kan også være sluk som betjener vaskemaskin, overløp fra varmvannsbereder, eller sluk koblet sammen med avløp fra servant. Byggereglene krever at "vannet fra alle steder i rommet skal finne veien til sluk." Hovedsluket, som oftest plassert i dusjsonen, bør være det laveste punktet i rommet. Veiledningen til TEK 10 anbefaler en høydeforskjell mellom slukrist og tettesjikt ved dør på minimum 25 mm. Hvis golvet er bygget med oppkanter, faste dusjvegger med profillister i

nedkant eller annet som hindrer vann på golvet fri tilgang mot hovedsluket så skal bisluket ivareta vannet utenfor dusjnedslagsfeltet.

Fallforhold og slukplassering på skjulte flater.

Skal det være badekar i rommet samt separat dusjsone så behøves to sluk. Sluket plasseres slik at badekarets avløp føres ned i det, ofte via et løstliggende plastrør. Sluket må være inspiser- og rengjørbart og skal derfor plasseres med tanke på det skal være tilgjengelig uten mye ekstraarbeider. Ikke fastmontert badekar med demonterbare veggpaneler kan flyttes på for å komme til for rensing av sluk samt rengjøring av golvet. Ligger sluket under et fastmontert, innebygget badekar må det monteres inspeksjonsluke i nærheten av det.

Fallforhold under badekar.

Har man et badekar som er helt innkledd så vannsøl ikke kan komme til så vil ha golvet her vanligvis være tørt. Har man derimot et flyttbart badekar så vil vann renne ned mellom vegg og kar. Det er nødvendig at dette vannet finner veien mot nærmeste sluk. Blir vannet stående under karet så samler det seg støv og skitt. Det skaper bakteriegroing og det blir raskt uhygienisk. Det finnes tettlistsystemer for å redusere vannet som renner mellom vegg og karkant, men de er sjelden helt tette.

En vanlig lengde på standardkar er 1,6 – 1,8 m, bredden varierer fra 0,7 – 0,9 m. Golvarealet under badekar må bygges med fall mot hoved- eller bisluket. Har man godt fall til hovedsluket så behøves ikke lokalt fall mot sluket under badekaret. Men skal vannsøl fra karet fanges opp av "badekarsluket" må det etableres tilstrekkelig lokalt fall til dette. Er også golvet prosjektert for at karet senere skal kunne fjernes og erstattes med dusjing rett på golvet så må slukplassering og fallforhold være tilrettelagt for det. Uansett løsningsalternativ må fallet være så store at vann under badekaret ikke blir stående.

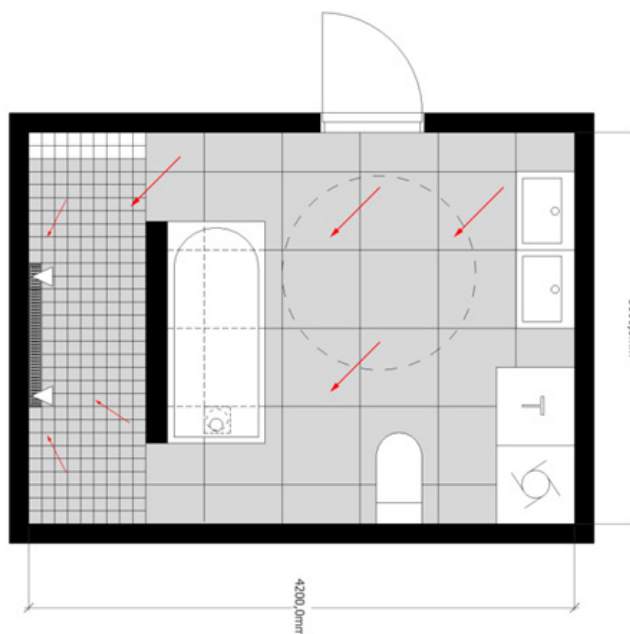
Figur 2: Under løststående badekar kan samles mye vann om ikke der er fall. God avrenning bort fra vegg og på skjulte flater er nødvendig så vannet ikke samles i svanker.

Fallforhold til sluk på synlige flater

Benyttes flere sluk så plasseres ofte hovedsluket i dusjsonen mens bisluket (også kalt sekundærsluk eller hjelpesluk) monteres for å fange opp vann som ikke naturlig ledes mot hovedsluket. En ulempe med bisluk som ikke er jevnlig i bruk er at vannet i vannlåsen tørker ut, noe som kan medføre luktproblem. Det er derfor utviklet sluktyper som i stedet for vannlås har luktstoppventil. Alternativt kan bisluket kobles på hovedslukets vannlås med anbringning. Noe avhengig av plassering og bruk er det ikke nødvendig å legge inn ekstra lokalt fall mot bisluket så lenge forskriftens krav om avrenning og lekkasjesikkerhet blir innfridd via hovedsluket.

Planlegging av fall i rom med flere sluk.

Innredning av badrom kan gjøres på mange måter. Jo større badet er dess flere muligheter har man og behovet for et ekstra sluk øker. Mange byggeiere ønsker seg storformatfliser. Man kan da lage løsninger med ensidig fall på langs eller diagonalt uten man får problemer med kanter ved fuger eller ujevn fugebredde. Flersidig fall kan utføres i selve dusjsonen kombinert med f.eks. mindre fliser eller mosaikk e.l. Lokalt, flersidig fall ved bisluk f.eks. fordrer gjerne skråkapping av store fliser. Dette er en praktisk løsning på skjulte flater f.eks. under badekar. På synlige flater kan diagonalkapping virke utseendemessig noe uheldig med mindre det ikke løses på godt gjennomtenkte måter. BKF's fagartikkel nr 6/2014 presenterer eksempler på kombinasjon med flere sluk kombinert med bruk av store fliser.

Figur 3: Store bad gir spennende løsninger og hvor det også er viktig å påse god avrenning mot hovedsluk (dusjzone) eller bisluk (under badekar) (Røde piler viser her diagonal fallretning)

Åtte råd ved planlegging av flerslucks golv.

- Vann skal ikke bli stående på et badegolv, men fra alle steder finne veien til sluk. Overhold fallreglene spesifisert i TEK10 både i dusjområdet og golvet generelt.
- Høydeforskjellen fra hovedslukets rist til tettesjikt (membranenes høyeste punkt) ved dør må være minimum 25mm.
- Der hvor overflate- eller lekkasjevann ikke renner til hovedsluket skal bisluket (hjelpe- eller sekundærsluket) fange opp dette vannet.
- Det trengs ikke lokalt fall rundt bisluket hvis overflate- og lekkasjevann fra alle steder ellers har fri adgang hovedsluket
- I forbindelse med bisluk under badekar må det plasseres så nær karkanten at enkelt tilsyn og renhold er mulig via inspeksjonsluke.
- Benyttes storformat fliser så anbefales ensidig fall på golvflatene evt. kombinert med flersidig fall ved slukene.
- For å hindre mye skråkapping, fugesprang eller ujevne fugebredder kan benyttes småformatfliser eller mosaikk i dusjområdet.
- Nedsenket dusjnisse er også en praktisk løsning for å hindre vannsøl utover golvet og oppnå nødvendig høydeforskjell ved dør.

Referanser:

- BKF informerer nr 10/2013, 1/2014 og 2/2014 : Fall mot sluk i våtrom. Del 1 og 2
- Teknisk forskrift (TEK10) Byggreglene med veiledning
- Byggebransjens våtromsnorm blad, BVN 30.100 Krav til fallforhold, overflater og underlag
- Norsk Standard NS 11001-2009. Del 1 og 2 Universell utforming av byggverk
- NS 3420 Beskrivelsestekster for bygg anlegg og installasjoner

Foto: Foto er utlånt fra Bergersen AS, samt bilder fra BKF s eget arkiv.

Illustrasjoner: Anette Hov, Fagflis AS